

Avtal om användning av litteratur och illustrationer i bibliotekens digitala kanaler

1. Bakgrund

Finlands Kommunförbund rf samt upphovsrättsorganisationerna Kopiosto rf och Sanasto rf (nedan tillsammans även upphovsrättsorganisationerna) har utarbetat ett rekommendationsavtal (nedan avtalet) om användning av litteratur och illustrationer i de digitala kanaler som erbjuds av städernas/kommunernas bibliotek och sammanslutningar av bibliotek.

Syftet med avtalet är att förtydliga, förbättra och utvidga bibliotekens och deras sammanslutningars möjligheter att använda litteratur och illustrationer i olika digitala kanaler.

2. Avtalsparter och kontaktpersoner

Avtalsparter är upphovsrättsorganisationen Kopiosto rf (FO-nummer: 0414755-2) / Sanasto rf (FO-nummer: 1981169-8), nedan upphovsrättsorganisationen

och

_____ stad/kommun (FO-nummer: _____), nedan staden/kommunen.

3. Kontaktpersoner och faktureringsuppgifter

Kontakt vid upphovsrättsorganisationen: Namn. Telefon: 111 111, e-post:

Kontaktperson hos staden/kommunen: Namn. Telefon: 111 111, e-post:

Stadens/kommunens faktureringsuppgifter:

4. Avtalsenliga användningsrättigheter

Det allmänna biblioteket i staden/kommunen som ingått avtalet har rätt att framställa exemplar av litteratur och/eller illustrationer som finns i en publikation som ingår i bibliotekets samling samt att göra digitalt framställda exemplar tillgängliga för allmänheten på det sätt och i den omfattning som de tillämpliga licensvillkoren det tillåter när biblioteket utför uppgifter enligt 6, 8 och 9 § i lagen om allmänna bibliotek (1492/2016).

Rättigheterna som kommunen beviljas enligt detta avtal tillämpas på samma sätt också på s.k. biblioteksnätverk (kommunernas frivilliga samarbete inom biblioteksverksamheten) och på verksamhet som omfattas av en regional utvecklingsuppgift, när alla kommuner inom biblioteksnätverket eller den regionala utvecklingsuppgiften har ingått detta avtal.

De användningsändamål och användningsrättigheter som licensen omfattar definieras närmare i upphovsrättsorganisationernas licensvillkor (Bilaga x). Staden/kommunen ska informera personalen vid sina bibliotek om licensvillkoren.

Användningen av en illustration i en skriftlig publikation eller pärmbild till en publikation ska avtalas separat med Kopiosto rf i enlighet med detta avtal eller direkt med rättsinnehavarna.

Användningen av texten och textdelar i en skriftlig publikation ska avtalas separat med Sanasto rf i enlighet med detta avtal eller direkt med rättsinnehavarna.

Om staden/kommunen vill använda både en illustration och en text, ska den ingå detta avtal med både Kopiosto rf och Sanasto rf eller direkt med rättsinnehavarna.

5. Användningsersättning och betalningsvillkor

Användningsersättningen för upphovsrätt enligt detta avtal baserar sig på invånarantalet i staden/kommunen. Den avtalsenliga användningsersättningen för provperioden (1.1.2023–31.12.2024) är x cent per invånare i staden/kommunen per år. Till ersättningarna läggs gällande moms.

Om staden/kommunen vill ansluta sig till detta avtal mitt under ett år, beräknas användningsersättningen i förhållande till de återstående kvartalen under året. En licens som förvärvats mitt under ett år gäller endast användning efter det att avtalet ingåtts. Den täcker inte användning som skett tidigare under ersättningsåret.

Upphovsrättsorganisationerna fakturerar städerna och kommunerna för användningsersättningarna i april varje kalenderår enligt befolkningsuppgifterna (per 31.12) för det kalenderår som föregår faktureringsåret. Det invånarantal som ska tillämpas vid faktureringen av ersättningen är det invånarantal som senast fastställts av Statistikcentralen eller någon annan officiell statistikmyndighet.

Ersättningen ska betalas enligt fakturan senast på förfallodagen. Betalningsvillkoret är dock minst 30 dagar från fakturadatumet. För dröjsmål tas ut den allmänt tilläpade dröjsmålsräntan.

Staden/kommunen befullmäktigar Finlands Kommunförbund rf att förhandla med upphovsrättsorganisationerna om eventuella senare prisjusteringar, om avtalet fortsätter att gälla tills vidare efter den tidsbegränsade provperioden.

6. Avtalets giltighet

Detta avtal gäller till en början som ett pilotavtal enligt 36 § i lagen om kollektiv förvaltning av upphovsrätt (1494/2016) för en period på två år, 1.1.2023–31.12.2024. Under denna provperiod bedömer Finlands Kommunförbund rf och upphovsrättsorganisationerna behovet av att utveckla avtalet.

Om avtalsparterna tillsammans anser att avtalet är ändamålsenligt utan betydande ändringar eller om avtalet kan ändras på det sätt som beskrivs nedan i punkten "Ändring av avtalet", fortsätter avtalet att gälla tills vidare efter provperioden, om staden/kommunen inte

skriftligen senast 30.10.2024 underrättar upphovsrättsorganisationerna om att det ska upphöra.

Om Finlands Kommunförbund rf och upphovsrättsorganisationerna tillsammans eller var och en för sig under provperioden konstaterar att erfarenheterna från provperioden innebär att avtalet inte motsvarar sitt syfte eller att de ändringar som behövs är så betydande att de inte kan göras på det sätt som beskrivs nedan i punkten "Ändring av avtalet", upphör avtalet normalt när provperioden löper ut. I så fall ska Finlands Kommunförbund rf senast 30.8.2024 med ett cirkulär informera staden/kommunen om att avtalet löper ut.

Ett avtal som gäller tills vidare kan sägas upp att upphöra vid utgången av innevarande avtalsår. Uppsägningen ska ske skriftligen senast den sista oktober innevarande avtalsår. Samma tidsfrist ska dessutom iaktas om staden/kommunen inte vill fortsätta avtalet på obestämd tid efter provperioden.

7. Avtalsdokument och prioritetsordning

Avtalet mellan avtalsparterna består av detta avtal och upphovsrättsorganisationernas licensvillkor. Vid konflikter mellan innehållet i olika avtalsdokument har detta avtal företräde före upphovsrättsorganisationernas licensvillkor.

8. Tvistlösning

På detta avtal tillämpas finsk lag och tolkningen av avtalet sker i enlighet med lagstiftningen i Finland.

Tvister som gäller eller som beror på detta avtal ska i första hand lösas genom förhandlingar mellan avtalsparterna. Om avtalsparterna inte når en lösning genom förhandlingar, ska tvisten avgöras i den tingsrätt till vars domkrets staden/kommunen som ingått avtalet hör.

9. Ändring av avtalet

Endast sådana ändringar eller tillägg till avtalet som har gjorts skriftligen i samförstånd och bestyrkts av avtalsparterna med deras underskrifter är bindande för avtalsparterna. Om en ändring är en direkt följd av en ändring i lagstiftning eller myndighetsföreskrifter, beaktas ändringen utan det ändringsförfarande som anges ovan i avtalet.

Under provperioden samlar Finlands Kommunförbund rf och upphovsrättsorganisationerna på ett sätt som de tillsammans valt erfarenheter och information om hur avtalet lämpar sig för sitt syfte. Utifrån denna uppföljning kan upphovsrättsorganisationernas licensvillkor som finns som bilagor till avtalet ändras enligt de behov som framkommit innan avtalsperioden ändras till att gälla tills vidare.

Dessa ändringar och tillägg som träder i kraft efter provperioden kan göras utan det ändringsförfarande som nämns ovan och de kan godkännas i förhandlingarna mellan Finlands Kommunförbund rf och upphovsrättsorganisationerna. Finlands Kommunförbund rf ska före utgången av augusti 2024 med ett cirkulär informera staden/kommunen om eventuella ändringar. Dessutom ska den kontaktperson för upphovsrättsorganisationen

som antecknats i detta avtal informera den kontaktperson vid staden/kommunen som antecknats i detta avtal om ändringarna.

Om staden/kommunen dock anser att den inte vill fortsätta avtalet på obestämd tid trots eller på grund av ändringar som gjorts, har staden/kommunen alltid rätt att avsluta avtalet vid utgången av provperioden genom att skriftligen meddela det till upphovsrättsorganisationerna. Meddelandet ska ske senast vid utgången av oktober 2024.

10. Underskrifter

Detta avtal har undertecknats elektroniskt i tjänsten Visma Sign.

Upphovsrättsorganisation

Stad/Kommun

Bilaga 1   Användning av litteratur i biblioteket, Sanastos licensvillkor

Tillstånd för användning av litteratur på webben och i videoinspelningar

Tillståndsvillkor

Upphovsrättsorganisationen Sanasto rf:s tillstånd för bibliotek avseende användning av litterära verk i dess samlingar i bibliotekets verksamhet vid utförande av uppgifter enligt 6, 8 och 9 § i lagen om allmänna bibliotek (1492/2016) på nedan angivna villkor.

1. Tillåtna användningssyften och definitioner

Med detta tillstånd får biblioteket framställa exemplar av skriftliga verk i dess samlingar och distribuera dem till allmänheten på nedan angivna villkor.

Med **publikation** avses en publikation i bokform som ingår i bibliotekets samlingar och som innehåller ett eller flera litterära verk. I detta tillstånd avser publikation inte tidningar eller tidskrifter eller verk i licenserade tjänster.

Med **framställning av exemplar** avses framställning av kopior av litterära verk genom kopiering, skanning, fotografering, videoinspelning, upptagning eller annan framställning av kopior.

Med **litterär upphovsperson** avses författare eller översättare av litteratur.

Med **verk** avses litterärt innehåll i form av text, en skriftlig publikation eller en del av den som omfattas av skyddet för upphovsrätten.

Med **videoinspelning** avses en bildupptagning som ett allmänt bibliotek framställt av ett litterärt verk eller en del av det genom uppläsning och som innehåller upptagningar av litterära verk i en publikation.

Med **distribution** avses delning, publicering eller upptagning av en kopia eller videoinspelning som biblioteket framställt så att den är tillgänglig för allmänheten enligt villkoren för detta tillstånd.

Med **allmänt bibliotek** avses ett kommunalt biblioteksväsende enligt lagen om allmänna

bibliotek (1492/2016).

2. Användning av litteratur på bibliotekets webbplats eller kanaler i sociala medier

Biblioteket får framställa exemplar i textuell form av en enskild dikt eller utdrag ur ett verk i dess samlingar och göra exemplaren tillgängliga för allmänheten på en webbplats som biblioteket administrerar eller via dess kanaler i sociala medier.

Användningstillståndet gäller textutdrag på högst 4 000 tecken.

Användningstillståndet gäller enskild användning av dikter och textutdrag. Med stöd av användningstillståndet har allmänna bibliotek inte rätt att skapa samlingar eller samlingsverk som består av flera dikter eller textutdrag.

Enligt användningstillståndet får enskilda dikter eller textutdrag vara tillgängliga för allmänheten så länge som biblioteket har gällande avtal med Sanasto. När tillståndets giltighet upphör ska exemplar som framställts med stöd av detta tillstånd göras otillgängliga för allmänheten, och de får inte användas utan separat avtal eller tillstånd.

3. Bibliotekets videospelningar och strömningstjänster (online)

Biblioteket får framställa exemplar av litterära verk i dess samlingar i form av videospelningar för bokcirkel, boktips, författarintervjuer och motsvarande syften. Biblioteket får distribuera videospelningar som framställts på detta sätt till allmänheten genom strömningsteknik på bibliotekets webbplats och via dess kanaler i sociala medier. Videospelningar får också länkas från bibliotekets kanaler i sociala medier till dess webbplats.

En videospelning av ett komplett litterärt verk får inte distribueras varaktigt till allmänheten på webben (on demand-distribution). Om biblioteket vill distribuera en sådan inspelning varaktigt till allmänheten ska separat avtal om detta ingås.

Om en videospelning inte innehåller ett komplett litterärt verk utan främst korta utdrag ur ett verk och det huvudsakliga syftet med videospelningen inte är att framställa verket (boktips och författarintervjuer), får videospelningen distribueras till allmänheten så länge som biblioteket har gällande avtal med Sanasto. När tillståndets giltighet upphör ska videospelningar som framställts med stöd av detta tillstånd göras otillgängliga för allmänheten, och de får inte användas utan separat avtal eller tillstånd.

När det gäller litterära verk ska exemplar spelas in på video som bibliotekspersonalens produktion eller produktion som biblioteket ansvarar för. Detta tillstånd gäller inte samproducerade videospelningar eller evenemang med en part utanför kommunen.

En videospelning kan innehålla text från flera litterära verk.

En videospelning av ett litterärt verk får också förses med textning, om det behövs för att uppfylla kraven enligt lagen om tillhandahållande av digitala tjänster (306/2019).

I videoinspelningen ska uppgifter om verkets upphovsperson nämnas och anges enligt upphovsrättslagen och god sed.

Användaren får se videoinspelningarna för personliga ändamål via publiceringskanalerna. Användaren får inte ladda ner eller spara videoinspelningar via tjänsten.

4. Övriga användningsvillkor

Användningsrätten enligt detta tillstånd omfattar endast bibliotekets egna icke-kommersiella och avgiftsfria tjänster för användarna.

Uppgifter om upphovspersonen och verket

När litteratur används enligt dessa tillståndsvillkor ska uppgifterna om upphovspersonen och verket nämnas enligt upphovsrättslagen och god sed.

Modifiering av verk

Med stöd av användningstillståndet får biblioteket inte modifiera verk eller framställa dem i en annan konstform.

Användningsrättigheter beviljade av biblioteket

Biblioteket har inte rätt att bevilja användningsrättigheter till exemplar av litterära verk som framställts med stöd av detta avtal, till exempel genom att förse dem med Creative Commons-licens.

När biblioteket laddar upp exemplar av litterära verk som är föremål för detta avtal på webbplatser som biblioteket administrerar ska tillräckligt effektiva tekniska åtgärder vidtas genom vilka det förhindras att exemplar av litterära verk som kopierats med stöd av detta tillstånd kan länkas med framgingtekniker till andra tjänster och webbplatser.

Användning av illustrationer i verk

Biblioteket ska separat avtala om användning av illustrationer eller omslagsbilder i litterära publikationer med Kopioisto eller rättsinnehavaren.

Fri nyttjanderätt till verk

Biblioteket behöver inte tillstånd av Sanasto för användning av ett verk, om upphovsrättens giltighetstid har gått ut eller om det är tillåtet att använda verket eller en del av det enligt upphovsrättslagen.

Besök av upphovspersoner på allmänna bibliotek

Användningstillståndet omfattar inte arvoden för uppträdanden och/eller ersättning för arbetstid när en upphovsperson uppträder på bibliotek. Om dem avtalas alltid separat mellan upphovspersonen och biblioteket.

Användning av ljudböcker

Med stöd av användningstillståndet får biblioteket inte rätt att använda kommersiella ljudböcker genom att framställa exemplar av dem eller distribuera dem till allmänheten.

5. Upphovspersonens förbuds rätt

Upphovspersonen har enligt upphovsrättslagen och Sanastos kundavtal rätt att förbjuda användning av sina verk med stöd av användningstillståndet, och biblioteket är skyldigt att iakttä användningsförbudet.

Om upphovspersoner använder sin förbuds rätt informerar Sanasto biblioteket om detta. Förbudet mot att använda verk av upphovspersonen med stöd av detta användningstillstånd träder i kraft 1 månad efter det att Sanasto informerat biblioteket om förbudet. Förbuds rätten påverkar inte sådan användning av litteratur enligt användningstillståndet som börjat innan Sanasto underrättat biblioteket.

6. Användning av verk i form av samarbete mellan flera bibliotek och inom ramen för regionala utvecklingsuppgifter

Om biblioteket deltar i bibliotekssamarbete mellan flera kommuner (kommuners frivilliga bibliotekssamarbete) förutsätter detta tillståndets giltighet att alla kommuner som deltar i bibliotekssamarbetet har avtal med Sanasto.

Detta tillstånd gäller också för videoinspelningar som framställs inom ramen för regionala utvecklingsuppgifter och andra publikationer och användningssituationer enligt detta tillstånd, om alla kommuner inom verksamhetsområdet för det bibliotek som utför regionala utvecklingsuppgifter för allmänna bibliotek har avtal med Sanasto.

Detta tillstånd omfattar inte videoinspelningar, publikationer eller andra användningssituationer som aktualiseras inom ramen för nationella utvecklingsuppgifter. I dessa situationer ska biblioteket separat avtala om användningen av verk med Sanasto eller rättsinnehavarna.

Detta tillstånd gäller inte heller samproducerade videoinspelningar, publikationer eller annan användning med en part utanför kommunen.

7. Rapportering om användningen av verk

Enligt användningstillståndet är biblioteket skyldigt att till Sanasto rapportera om antalet framställda exemplar av verk och verk som distribuerats till allmänheten på ett separat avtalat sätt.

Följande uppgifter ska framgå av rapporten:

- Litterära verks titlar och ISBN-koder
- Titel på verk som ingår i en litterär publikation (t.ex. diktens, sagans eller novellens titel)
- Upphovspersonens namn (obs! även översättarens namn om översättning)
- Användningssyfte (t.ex. läsestund online, lästips på webben, textutdrag på kanaler i sociala medier etc.)
- För videoinspelningar information om huruvida det var fråga om en strömningstjänst eller

- inspelning
- Publiceringskanal(er)
- Tidpunkt för användningen

Biblioteket förbinder sig till att på begäran lämna uppgifter om antalet besök på webbplatsen till Sanasto så långt detta är möjligt.

Rapporteringsuppgifterna används för att betala ersättningar för användningsrätten till rättsinnehavarna enligt tillståndet.

8. Återkallande av tillstånd

Sanasto har rätt att återkalla ett tillstånd som biblioteket beviljats med omedelbar rättsverkan, om biblioteket inte iakttar tillståndsvillkoren.

För användning av verk som står i strid med detta tillstånd har rättsinnehavaren enligt 57 § i upphovsrättslagen rätt att yrka på gottgörelse.

9. Granskningsrätt

Sanasto har rätt att granska kopior, videoinspelningar och andra publikationer som biblioteket har laddat upp på olika plattformar med stöd av detta tillstånd. Sanasto har rätt att av biblioteket på begäran få en utredning av tillämpningen av villkoren för detta tillstånd i bibliotekets verksamhet.

10. Sanastos ansvar och skyldigheter

Sanasto beviljar tillståndet som användningstillstånd enligt 16 d § i upphovsrättslagen. Sanasto ansvarar för de motiverade ersättningsanspråk som en rättsinnehavare, som inte hör till Sanasto, framställer om användning enligt dessa tillståndsvillkor under tillståndets giltighetstid.

Genom detta avtal ansvarar Sanasto för redovisning av upphovsrättsersättningar till uphovspersoner och uphovspersoners rättsinnehavare enligt sina redovisningsprinciper och -scheman.